

soglasju s centralno organizacijo, priporoča najtopleje katoliško učiteljsko organizacijo, čestita katoliškemu učiteljstvu na njih dosedanjih uspehih in želi, da se ta organizacija razširi, posebno v nenemških pokrajinah.

Jasno se kaže tendenca vseh teh resolucij. Iz njih se zrcalijo vse one zahteve, ki jih goji že od nekdaj internacijonalni klerikalizem napram šolstvu.

Kakšna bi bila ljudska šola, ako bi se izročila na milost in nemilost klerikalizmu, nam dovolj dokazujejo razne resolucije, ki jih predlagajo in sprejemajo na raznih katoliških shodih, kakor poldnevni pouk, šestletna šolska doba, več kmetijskega pouka v šole itd. Šola bi torej postala pravo torišče sistematiškega nazadovanja, zakaj tu bi se otroci pač naučili nebroj molitvic in sličnih stvarij, ki jim v poznejšem življenju ne hasnejo čisto nič, branju in pisanju bi se priučili le za silo, a kmetijstvo bi bilo pa oni „paradešimel“, ki bi imelo nalogo, polagoma nadomestiti sedaj običajne realne predmete. No, in o odgoji značajev ne govorimo, ker ti ljudje sploh nimajo značajev!

Da jim naša c. kr. učiteljišča še niso dovolj klerikalna, vemo dobro. Ti možakarji bodo šele tedaj zadovoljni, ko bodo na naših c. kr. učiteljiščih poučevali sami šolski bratje in same šolske sestre.

Kako srečo bodo pa imeli klerikalei pri snovanju katoliških učiteljskih društev, pokaže prihodnost. Do sedaj, lahko rečemo, so ti uspehi tako minimalni, tako žalostni, da se celo merodajni klerikalni voditelji sramujejo teh neuspehov. In na tako značajnost ljudskošolskega učiteljstva smo prav ponosni. Zgodovina organizacije katoliškega učiteljstva, posebno na Slovenskem, kaže, da je vsak trud, vsak napor klerikalcev tu zaman. — Da pa tudi najnovejše taktičke poteze, ki so jih pričeli delati klerikalei na svojih shodih (n. pr. Dobrava in Radovljica) ne priinesejo uspehov, za to garantujemo!

Kako rajsko veselje bomo pa ljudskošolski učitelji uživali, ko pridemo pod okrilje teh ljudskih osrečevalcev, pokažemo v kratkem na zgledih iz življenja.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta!“

na togujočo rodovino in na nas vse, ki smo ga spremili na potu k večnemu pokoju, katerega je našel tu ob znožju krasnih kamniških planin!

Bridko in težko je danes pri srečanju njegovi zapuščeni rodovini, bridko in težko nam je tovarišem njegovim, a tudi Vam, spoštovani občani, ko se ločimo od pokojnega g. Mesnerja; navdaja nas le tolažilna zavest, da

praznik ni bilo njegovo življenje,
življenje mu bilo je delaven dan.

Počivaj toraj v miru, dragi nam tovariš, meni pa še posebej očetovsko mili prijatelj, odpočij si od truda, ki ga je bilo polno Tvoje življenje,

saj našel si na božjem nebi
kar tukaj si zastoj iskal.

Blagor Tebi, naš tovariš, ki

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči;
kjer solnce sreče Ti ne vgasne,
resnice solnce ne stemni.

Slava Tvojemu spominu!

T. Petrovec.

Novi školski zakoni za Istru.

Priopćuje Aug. Rajčić.

Istarski sabor glasovao je u tek minulom svojem zasjedanju razne školske zakone. Veleučeni gospodin profesor Vjekoslav Spinčić, koji se je osobito zauzimao za čim pravednije uređenje naših pravnih odnošaja, izvolio mi je dostaviti vse spomenute zakone kako ih je prihvatio sabor. Znajuć, da svaki učitelj i svaka učiteljica želi znati koji i kakovi su ti zakoni, priopćit ću ih u hrvatskom prevodu.

A.

Naert zakona, kojim se uređuju pravni odnošaji učiteljstva općih pučkih škola u Istri.

§ 1.

Učiteljsko osoblje na javnim pučkim školama u pograničnoj grofoviji Istri sastoji od nadučitelja, ravnajućih učitelja, učitelja i podučitelja. Ravnajući učitelji su oni učitelji, koji upravljaju jednorazrednom, a nadučitelji oni, koji upravljaju višerazrednom pučkom školom. Ravnajućem učitelju građanske škole pripada naslov i značaj ravnatelja. Odgovarajući naslovi vrijede i za žensko učiteljsko osoblje.

§ 2.

Stalno ustanovljena učiteljska mjesta na javnim pučkim školama jesu mjesta podučitelja (ljice) ili mjesta učitelja (ljice) I., II. ili III. reda.

§ 3.

I. U koji red da se uvrste učiteljska mesta na građanskim školama, određuju sporazumno pokrajinski istarski odbor i c. k. pokrajinska školska oblast i to prigodom ustanovljenja odnosno proširenja pomenutih škola.

II. Razvrstanje stalno ustanovljenih učiteljskih mjesta na javnim pučkim školama uslijedit će redovito na temelju slijedećih ustanova.

Ustanovit će se:

1. na mješovitim školama:

- a) sa jednom učiteljskom silom jedno mjesto učitelja III. reda;
- b) s dvjema učiteljskim silama jedno mjesto učitelja II. reda i jedno mjesto učiteljice III. reda;
- c) s trim učiteljskim silama jedno mjesto učitelja II. reda, jedno mjesto učiteljice III. reda i jedno mjesto podučitelja;
- d) sa četirimi učiteljskim silama jedno mjesto učitelja I. reda, jedno mjesto učitelja III. reda, jedno mjesto učiteljice II. reda i jedno mjesto podučiteljice;

2. na muškim školama:

- a) sa jednom učiteljskom silom jedno mjesto učitelja III. reda;
- b) s dvjema učiteljskim silama jedno mjesto učitelja II. reda i jedno mjesto učitelja III. reda;
- c) s trim učiteljskim silama jedno mjesto učitelja II. reda, jedno mjesto učitelja III. reda i jedno mjesto podučitelja;
- d) sa četirim učiteljskim silama jedno mjesto učitelja I. reda, jedno mjesto učitelja II. reda, jedno mjesto učitelja III. reda i jedno mjesto podučiteljice;
- e) sa pet učiteljskih sila jedno mjesto učitelja I. reda, jedno mjesto učitelja II. reda, jedno mjesto učitelja III. reda, jedno mjesto podučitelja i jedno mjesto učiteljice III. reda;

3. na ženskim školama:

- a) sa jednom učiteljskom silom jedno mjesto učiteljice III. reda;

- b) s dvjema učiteljskim silama jedno mjesto učiteljice II. reda i jedno mjesto učiteljice III. reda;
- c) s trim učiteljskim silama jedno mjesto učiteljice II. reda, jedno mjesto učiteljice III. reda i jedno mjesto podučiteljice;
- d) sa četirim učiteljskim silama jedno mjesto učiteljice I. reda, jedno mjesto učiteljice II. reda, jedno mjesto učiteljice III. reda i jedno mjesto podučiteljice;
- e) sa pet učiteljskih sila jedno mjesto učiteljice I. reda, jedno mjesto učiteljice II. reda, jedno mjesto učiteljice III. reda i dva mjesta podučiteljice.

Na muškim školama sa više od pet razreda ustanovit će se za svaku daljnju učiteljsku silu najprije jedno mjesto podučitelja, pak jedno mjesto učitelja III. reda i naposljed jedno mjesto učitelja II. reda, držeći se toga postupka i kod svakog slijedećeg proširenja škole, tako, da na muškoj školi sa budi si koliko učiteljskih sila ne će se moći ustanoviti više od jednoga mjesta učitelja I. reda niti više od jednog mjesta učiteljice III. reda.

Na ženskim školama sa više od pet razreda ustanovit će se za svaku daljnju učiteljsku silu najprije jedno mjesto učiteljice III. reda, pak jedno mjesto učiteljice II. reda i naposljed jedno mjesto podučiteljice, držeći se toga postupka i kod svakog slijedećeg proširenja škole, tako, da na ženskoj školi sa budi si koliko učiteljica ne će se moći ustanoviti više od jednoga mjesta učiteljice I. reda.

Inako ustanovljenje učiteljskih mjesta može od slučaja do slučaja uslijediti samo uz privolu pokrajinskog odbora.

III. Ako uslijed proširenja jedne škole bude uvršteno mjesto ravnajućeg učitelja u koji viši red, promaknut će pokrajinska školska oblast uredovno u viši red plate dotadašnjeg stalnog ravnajućeg učitelja, ako je njegovo službovanje bilo u svakom pogledu povoljno.

IV. Sa privolom pokrajinskog odbora iznimno će se raspisati i stalno podijeliti također mjesta učitelja na prazna mjesta učiteljica i obratno.

V. Privremeno dozvoljena učiteljska mjesta i mjesta posebno namještenih vjeroučitelja, ne će se računati za promjenu klasifikacije ustanovljenih učiteljskih mjesta na odnosnoj školi.

§ 4.

Broj stalnih učiteljskih mjesta na pojedinim školama odredit će se na temelju državnog školskog zakona ili na temelju suglasne odluke pokrajinske školske oblasti i pokrajinskog odbora za Istru.

Jednakim suglasjem mogu se dozvoliti i privremena učiteljska mjesta i ustanoviti mjesta stalnih namjesnih učitelja za određena školska okružja: osobni doplaci (§ 13.) i stanarina (§ 14.) za stalne namjesne učitelje ili učiteljice odredit će se prema mjestu sjedišta odnosno kotarske školske oblasti.

Klasifikacija mjesta, na koja se ne mogu primijeniti ustanove § 3. (privremena mjesta, stalni namjesni učitelji), uslijedit će u sporazumu pokrajinske školske oblasti i pokrajinskog odbora za Istru.

§ 5.

Podijeljenje stalnih mjesta podučitelja ili nadučitelja, ravnajućeg učitelja ili učitelja od jednog od tri pomenuta reda uslijedit će putem javnog raspisa natječaja u smislu ustanova zakona od 3. studenoga 1874. br. 30 l. z. i n. za Pr., odnosno zakona od 9. listopada 1901. br. 35 l. z. i n. za Prim.

Da bude natjecatelj stalno imenovan, treba, da je položio sa dobrim uspjehom ispit osposobljenja.

§ 6.

Stalni podučitelji iza desetgodišnjeg pohvalnog službovanja bit će uredovno promaknuti za stalne učitelje III. reda.

Stalni učitelji III. reda iza dvadesetgodišnjeg pohvalnog službovanja bit će uredovno promaknuti za stalne učitelje II. reda.

Stalni učitelji II. reda iza tridesetgodišnjeg pohvalnog službovanja bit će uredovno promaknuti za stalne učitelje I. reda.

Za sva spomenuta promaknuća računat će se samo godine neprekidnog službovanja na javnim pučkim školama u pograničnoj grofoviji Istri iza stalnog imenovanja, u koje će se godine računati i vrijeme privremenog službovanja od dana, kada je odnosna učiteljska sila podastrija molbu za postignuće mjesta na koje je bila imenovana.

Iste ustanove vrijede i za žensko učiteljsko osoblje i za stalne namjesne učitelje ili učiteljice (§ 4).

Pravo promaknuća u smislu ovoga § pripada pokrajinskoj školskoj oblasti.

Ako službovanje odnosne učiteljske sile ne bude pripoznato pohvalnim za cijelo prošlo desetgodište, odlučit će pokrajinska školska oblast, da li će se i koji razmak vremena uzeti u obzir za možebitno promaknuće; u tom slučaju dozvolit će se promaknuće tekar onda, pošto bude nadopunjeno potrebno desetgodište. Može bitno daljnje promaknuće u smislu ovoga § ne će se dozvoliti nego po izmaku daljnjeg potpunog desetgodišta ubrojivog od dana zadnjeg promaknuća.

§ 7.

Sluči li se, da bude iza uredovnog promaknuća jedne učiteljske sile, ispražnjeno na istoj školi jedno mjesto istog reda, na koji je bila promaknuta odnosna učiteljska sila, otvorit će se natječaj za mjesto onog reda, u kojem je bila promaknuta učiteljska sila prije svoga promaknuća.

(Slijedi odlomak koji nije moguće odgonenuti.)

U svakom slučaju morat će se raspisati nepopunjeno mjesto ravnajućeg učitelja, ma da je i bila koja učiteljska sila na istoj školi promaknuta na isti ili u viši red nego li je onaj ravnajućeg učitelja.

§ 8.

Učiteljske sile na javnim pučkim školama primaju iz pokrajinske školske zaklade godišnju plaću i eventualne osobne doplatke, poslovni doplatak i petgodišnje doplatke, dočim primaju stnu u naravi odnosno stanarinu od školske općine.

§ 9.

Godišnja plaća stalno imenovanih učiteljskih sila na javnim općim pučkim školama jest za podučitelje 1200 K, za učitelje III. reda 1440 K, za učitelje II. reda 1680 K, a za učitelje I. reda 1920 K.

Godišnja plaća stalno imenovanih učitelja na građanskim školama iznaša za 360 K po redu više.

Godišnja plaća stalno imenovanih podučitelja na građanskim školama je 1440 K.

Privremenim učiteljskim silama providjenim svjedodžbom osposobljenja pripada plaća određena stalnim namještenim podučiteljima.

Godišnja plaća privremenih učiteljskih sila providenih samo svjedodžbom zrelosti iznaša 960 K (učiteljski kandidat). Prvim slijedećega mjeseca iza ispita osposobljenja primaju plaću određenu za definitivno imenovanje podučitelje.

Plaća ženskog učiteljskog osoblja iznaša u svakom slučaju 80 % plaće određene odgovarajućem redu muških učiteljskih sila.

§ 10.

Poslovni doplati učiteljskim silama, koje upravljaju kojom općom pučkom školom, računa se po broju definitivno ustanovljenih učiteljskih mjesta na odnosnoj školi, i to:

na školama sa 1 ili 2 učiteljskim silama godišnjih 180 K;	
" " " 3 " 4 " " " 300 K;	
" " " 5 " 6 " " " 420 K,	

i za svaku slijedeću učiteljsku silu po 60 K više do najviše godišnjih 600 K. Žensko učiteljsko osoblje prima 80 % od spomenutih poslovnih doplata do najviše godišnjih 480 K.

Ravnateljima građanskih škola pripada godišnji poslovni doplati u iznosu od 600 K, a ravnateljicama u iznosu od 480 K.

§ 11.

Učitelji i podučitelji, bili stalni ili privremeni, imaju pravo na šest petgodišnjih doplata, od kojih prvi dozrijeva nakon 5 godina, drugi nakon 10 godina, treći nakon 15 godina, četvrti nakon 20 godina, peti nakon 25 godina i šesti nakon 30 godina neprekidnog službovanja na pučkim ili građanskim školama u pograničnoj grofoviji Istri iza ispita osposobljenja.

Za postignuće pojedinih petgodišnjih doplata potrebno je da bude službovanje odnosno učiteljske sile u cijelom prošlom petgodištu u svakom obziru povoljno i da je odnosna učiteljska sila postigla u obuci dobar uspjeh, jer će joj se inače za odgovarajuće dobu odgoditi rok doznačenja petgodišnjeg doplata.

Odluka o doznačenju petgodišnjih doplata i o možebitnoj odgodi početka istih pripada pokrajinskoj školskoj oblasti.

Petgodišnji doplati počinju se isplaćivati prvim slijedećega mjeseca iza što su dozrijele.

Učiteljskim silama, su koje neposredno pred njihovim stalnim imenovanjem za koju školu pogranične grofovije Istre služile na školama u drugim kraljevinama i zemljama zastupanim u carevinskom vijeću, odredit će pokrajinska školska oblast sporazumno sa zemaljskim odborom godine, da li će se i koliko vremena one njihove prijašnje službe ubrojiti u svrhu doznačenja možebitnih petgodišnjih doplata.

§ 12.

Svaki petgodišnji doplati iznaša za privremenu mušku učiteljsku silu godišnjih 120 K, a za stalnu mušku učiteljsku silu godišnjih 180 K: ženskomu učiteljskomu osoblju pripada 80 % od tih iznosa.

Kada privremena učiteljska sila postigne stalno imenovanje, računat će joj se prvim slijedećega mjeseca iza stalnog imenovanja dotadašnji petgodišnji doplati u iznosu petgodišnjih doplata stalnih učiteljskih sila.

§ 13.

Stalne i privremene učiteljske sile, providjene svjedodžbom osposobljenja, uživat će dok službuje na školama u gradu Puli i u poreznim općinama Volosko i Opatija, godišnji osobni doplati od 360 K koji se ne ubraja u mirovinu; pod istim uvjetima uživat će učiteljske sile namještene na školama nalazećim se u drugim mjestima lječilišnih okružja opstojećih u pokrajini osobni godišnji doplati od 240 K, koji se ne ubraja u mirovni i osobni godišnji doplati od 180 K u mjestima, koja su sijela kotarskih sudova.

Učiteljskim kandidatima isplaćat će se spomenute osobne doplatke prvim slijedećega mjeseca iza ispita osposobljenja.

Učiteljske sile na pučkim školama, koje bi bile providjene svjedodžbom osposobljenja za građanske škole, uživat će godišnji osobni doplati od 120 K, koji se ne će ubrajati u mirovinu, a taj doplati počinje sa prvim slijedećega mjeseca iza ispita osposobljenja.

Ženskom učiteljskom osoblju pripada 80 % od spomenutih osobnih doplata.

§ 14.

Učiteljsko osoblje ima pravo na prikladan stan u naravi, ili ako toga nije, na stanarinu, u smislu slijedećih ustanova.

Ravnatelji građanskih škola i upravitelji pučkih škola od dva ili više razreda bili oni stalno ili privremeno imenovani, imaju pravo na stan od najmanje tri sobe, jedne sobice, sa potrebnim nuzgrednim prostorima (kuhinjom, konobom i zahodom), a taj stan dodijelit će im se u školskoj ili u kojoj drugoj pristojnoj zgradi. Ako nije stana u naravi, pripada im godišnja stanarina: od 840 K u gradu Puli i u lječilištima Voloskom, Opatiji i Lovranu; od 720 K u gradovima Poreču, Pazinu, Malom Lošnju i Velom Lošnju; od 600 K u gradovima ili mjestima, koja su sijela kotarskoga suda i u gradovima Miljam, Izoli i Kastvu, a od 540 K u svim ostalim mjestima.

I ostale učiteljske sile, ako su providjene svjedodžbom osposobljenja, imaju pravo na stan u naravi sastojeci od dviju soba, jedne sobice sa potrebnim nuzgrednim prostorima. Ako nije stana u naravi, pripada im godišnja stanarina i to: u gradu Puli i u lječilištima Opatiji, Voloskom i Lovranu u iznosu od 600 K za stalno imenovane učitelje a od 480 K za podučitelje i privremene učitelje; u gradovima Poreču, Pazinu, Malom Lošnju i Velom Lošnju u iznosu od 540 K za stalno imenovane učitelje, a od 360 K za podučitelje i privremene učitelje; u mjestima, koja su sijela kotarskoga suda, i u gradovima Miljam, Izoli i Kastvu u iznosu od 480 K za stalno namještene učitelje, a od 300 K za podučitelje i privremene učitelje; u svim ostalim mjestima u iznosu od 360 K za stalno imenovane učitelje a od 240 K za podučitelje i privremena učitelje.

Ako u sad opstojećim školskim zgradama ne bi bile na raspoloženje odnosnim učiteljskim silama sve propisane prostorije, pripadat će im zato razmjerna odšteta u novcu.

Učiteljskim silama providjenim samo svjedodžbom zrelosti (učiteljskim kandidatima) doznačit će se u ime stanarine: u gradu Puli i u lječilištima Opatiji, Voloskom i Lovranu iznos od 240 K, a u svim ostalim mjestima iznos od 180 K. Prvim slijedećega mjeseca iza ispita osposobljenja doznačit će se ovim učiteljskim silama ili pristojan stan u naravi, ili stanarina u iznosu određenom za učiteljske sile sa svjedodžbom osposobljenja.

Privremenim ravnajućim učiteljima, i ako nemaju ispita osposobljenja, pripada stan u naravi odnosno stanarina, u iznosu kano da su stalno imenovani na tom mjestu.

Stanarina se računa u mirovinu odnosno učiteljske sile, i to u iznosu od 540 K za ravnatelje građanskih škola i za ravnajuće učitelje pučkih škola, u iznosu od 360 K za učitelje i u iznosu 240 K za podučitelje.

Predstojeće ustanove vrijede i za žensko učiteljsko osoblje razlikom, da će im se godišnje stanarine računati po 80 % i isti % računati u mirovinu prema svotama određenim za muške učiteljske sile.

U sporovima obzirom na stan u naravi odnosno na stanarinu odlučivat će pokrajinska školska oblast.

§ 15.

Privremeno imenovani posebni vjeroučitelji imaju pravo na vse prihode koje uživaju privremeni učitelji iste škole sa ispitom osposobljenja; a stalno namješteni posebni vjeroučitelji imaju pravo na beriva stalnih učitelja III. reda na istoj školi i na promaknuće u smislu § 6 u drugi red iza desetgodišnjeg neprekidnog pohvalnog stalnog službovanja.

§ 16.

Privremeni namjesni učitelji, to jest oni, koji nisu namješteni na kojoj školi a zamjenjuju drugog učitelja privremeno zaprečenog u obučavanju, bez obzira da li su ili nisu osposobljeni za učiteljsku službu, primaju, ako su muški, posticipatnu mjesečnu plaću od 120 K, a ako su ženske od 100 K i to bez ikakva prava na stan u naravi odnosno na stanarinu. No i za privremene namjesne učitelje vrijede ustanove § 13. Prigodom doznačenja plaće, naznanit će se rok trajanja iste.

Za supliranja preko tri mjeseca potrebna je prethodna privola pokrajinskog odbora.

§ 17.

Čim ovaj zakon stupi u pravnu snagu, odmjerit će se i doznačiti na temelju ustanova istoga svim učiteljskim silama u službi na pučkim školama pogranične grofovije Istre — počam od 1. siječnja 1908. — plaća, možebitni petgodišnji doplaci, poslovni i osobni doplaci, te stanarina svakom prema redu plaće postignutom jur prije izdanim dekretima i prema ukupnog broju godina službovanja ubrojivih u smislu ovoga zakona, dočim će se obustaviti sa 31. prosinca njihova dosadašnja beriva.

Ako se upostavi, da ima biti koje učiteljsko mjesto klasičirano u smislu § 3. ovoga zakona višim redom od onoga, koji je do tada uživala odnosna stalna učiteljska sila na tom mjestu, doznačit će se od vremena naznačenog u prvoj postojećoj ovog § toj učiteljskoj sili beriva spojena sa dotičnim višim redom.

Promaknuća po starosti u smislu § 6. ovoga zakona provesti će se ograničenjem, da će učiteljske sile koje budu 31./12. 1907. III. reda biti promaknute u II. red tek nakon deset godina od postignuća III. reda, tako isto i učiteljske sile, koje budu 31. prosinca 1907. II. reda, neće se promaknuti u I. red prije no izmine desetgodište iza kako im bješe podijeljeno mjesto II. reda.

Stalnim učiteljskim silama, koje na temelju dosadašnjih zakona primaju veće prihode nego li bi im pripadali na temelju ovoga zakona, ne će se sniziti dosadašnja beriva.

Privremenim učiteljskim silama, koje primaju veće prihode nego li im pripadaju u smislu ovoga zakona, doznačit će se od 1. siječnja 1908. beriva izključivo po ustanovama nazočnog zakona.

§ 18.

Ovaj zakon stupa u snagu danom proglašenja.

Početkom njegove valjanosti stupit će van krijeposti sve protivne ustanove pokrajinskih zakona od 31. ožujka 1870. br. 20 L. Z. N. za Prim., od 3. studenoga 1874. br. 30 L. Z. N. za Prim., od 14. prosinca 1888. br. 32 i od 9. listopada 1901. br. 35 L. Z. N. za Pr.

§ 19.

Moj ministar za bogoštovje i nastavu ima provesti ovaj zakon.

„Akademija“

Ljudsko izobraževalno društvo v Ljubljani.

Njen namen, dosedanje poslovanje in načrt za prihodnost.

I.

Namen društva.

Društvo „Akademija“ se je ustanovilo, da organizovano in sistematično širi duševno obzorje slovenskega ljudstva. Dvigati nivo izobrazbe zlasti širših slojev, to je bil namen ustanoviteljev. Kulturno delo je predpogoj vsakega drugega; gospodarski in politični napredek temelji na kulturni podlagi. Zato so ustanovitelji „Akademije“ izločili politično strankarstvo; združili so se razni politični elementi v skupni namen: razširjati z vsemi, v novi dobi nastopajočimi sredstvi omiko med svojimi rojaki. Samo en pogoj so stavili svojemu delu: izobrazba, ki naj jo širijo, bodi odsev moderne vede! Rezultate novodobne znanosti in izkušenosti treba podajati svobodno. Na podlagi te omike, te umstvene in нравne šole naj si potem posamezniki urejajo svoje življenje.

To je bil in je cilj „Akademije“: uveljavljati med Slovenci naprednejše misli, ki dokazujejo svojo narodnost s tem, da so z umskega in нравnega stališča boljše od doslej odločujočih.

Tri leta obstoja doslej „Akademija“. Kako je izvrševala svoj namen in kako se je razvijala, o tem nas poučujejo naslednji podatki.

II.

Poslovanje društva.

Ustanovni občni zbor je bil dne 26. oktobra 1904.

1. Prvi redni občni zbor „Akademije“ se je potem vršil dne 18. oktobra 1905., ki je podal sliko o prvem poslovnem letu 1904/1905. Odbor je bil v tem letu sestavljen sledeče: predsednik dr. Ravnihar, podpredsednik dr. Robida, tajnik Dermota, podtajnik dr. Novak, blagajnik dr. Stojce, knjižničar dr. Lončar; odborniki: profesor Franke, učitelj Gärtner, dr. Kušar Valentin, dr. Kraigher, dr. Müller; namestniki: prof. Majcen (Novo mesto), dr. Merhar (Trst), dr. Tuma (Gorica); revizorji: prof. Kenda (Ljubljana), učitelj Šega (Logatec), dr. Tičar (Kranjska gora).

V prvem poslovnem letu je bilo 65 predavanj; tako veliko število zato, ker je imel dr. Robida v Ljubljani velik tečaj predavanj o higijeni. Predavanja so bila posamezna in v tečajih. Predavalo se je v industrijskih, poljedelskih in trgovskih krajih na Kranjskem, Štajerskem in Primorskem; poslušalci so bili v prvi vrsti industrijalni delavci, dijaki in kmetje; predavanja so bila glavno medicinske, socialne, gospodarske in literarne vsebine. Poleg tega so se vršili trije jour-fixi. Odbor je imel devet sej.

Prvo poslovno leto društva je imelo predavateljski značaj. Na prvem občnem zboru pa se je tudi govorilo o ustanovitvi javne knjižnice in čitalnice v Ljubljani in o jezikovnih kurzijah.

2. Drugi redni občni zbor se je vršil dne 27. oktobra 1906. za poslovno leto 1905/1906. Odbor je bil za to leto sestavljen sledeče: predsednik dr. Ravnihar, podpredsednik dr. Robida, tajnik dr. Lončar, podtajnik inženir Turk, blagajnik dr. Demšar, knjižničar profesor Kenda; odborniki: dr. Dermota, prof. Franke, dr. Kušar Valentin, dr. Lavrenčič, dr. Novak; namestniki: Jernejšič (Trst), prof. Reisner (Novo mesto), dr. Tuma (Gorica); revizorji: dr. Benk